

TEMEL HUKUK

ARŞ. GÖR. DR. PELİN TAŞKIN

BU DERSTE NELER ÖĞRENECEĞİZ?

CEZA HUKUKU

➤ SUÇ

- Suçun Unsurları
- Suçun Türleri

➤ CEZA

- Ceza Hukukunun İlkeleri
- Cezai Sorumluluk

CEZA HUKUKU

"Ceza hukuku,
devletin organlarıncı suç
sayılan hukuka aykırı
davranışları ve suçta
uygulanacak
yaptırımını=cezayı ve
cezanın uygulanmasını
düzenleyen hukuk dalıdır"
(Bilgili ve Demirkapı,
2012, 195).

CEZA HUKUKU

"Ceza hukuku,
uzunca bir süre zarar verenle (suçlu) zarar
gören (mağdur) arasında özel bir ilişki olarak
nitelendirilmiştir.

Daha sonra,
suçun toplumu ve onun temsilcisi olan devleti
ilgilendiren

ve dolayısıyla toplumun ve devletin
sorumluluğunda ele alınması gereken bir
sorun olduğu kabul edilmiştir. "

(Güriz, 2011, 118)

CEZA HUKUKU

Türk Ceza Kanununun (hukukunun) amacı TCK md.1'e göre:

- kişi hak ve özgürlüklerini,
- kamu düzen ve güvenliğini,
  - hukuk devletini,
- kamu sağlığını ve çevreyi,
- toplum barışını korumak,
- suç işlenmesini önlemektir.

Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için

- ceza sorumluluğunun temel esasları ile suçlar,
  - ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmiştir.

SUÇ NEDİR?

Suçu nasıl tanımlarsınız?

"Suç, kanunun suç olarak düzenlemekte menfaat gördüğü bir değerin ihlalinin cezalandırılmasıdır.

Suçun işlenmesi hukuki bir ilişkinin doğmasına sebebiyet verir. Çünkü kanun tarafından korunmuş bulunan, aslında ihlal edilmemesi gereken bir emir ihlal olunmuştur.

İhlalin sonucu, ihlal eden ceza yaptırımı ile cezalandırılmaktadır. Yüklenen ceza insanın ruh ve canına yönelik olabileceği gibi malına da yönelik olabilir. "

(Soyaslan, 1998,167)

SUÇUN UNSURLARI

Suçu oluşturan 4 temel unsur vardır:

- Kanuni Unsur
- Maddi Unsur
- Manevi Unsur
- İlliyet Bağı

SUÇUN UNSURLARI

Kanuni Unsur (Tipiklik):

Suçun kanunda tanımlanmış olmasıdır.

Örn: Hırsızlık suçunun gerçekleşmesi için failin zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alması gerekir.

SUÇUN UNSURLARI

Maddi Unsur:

Suçun kanunda tanımlanması yeterli değildir; aynı zamanda suçun fiil halinde de oluşması gerekir.

SUÇUN UNSURLARI

Manevi Unsur:

Hukuka aykırı fiilin isnat yeteneğine sahip kimse tarafından bilerek ve isteyerek (kasten) veya ihmalen (taksirle) işlenmesidir.

SUÇUN UNSURLARI

İlliyet (nedensellik) Bağı:

Sonuç ile fiil arasında nedensellik varsa, suç oluşmuş olur.

SUÇUN TÜRLERİ

*Suçun türü,
işlendiği zamanın anlaşılması,
uygulanacak yasanın belirlenmesi açısından
önemlidir:*

Kesintisiz (mütemadi) suç,

Ani suç,

Zincirleme (müteselsil) suç,

İhmali suç,

İtiyadi suç.

CEZA

"Suçun karşılığı olarak uygulanan zorlama ve yoksunluklar ceza (yaptırım) olarak isimlendirilir"
(Bilgili ve Demirkapı, 2012, 198).

Türk Ceza Kanunu—Kabahatler Kanunu

Cezalar—Güvenlik Tedbirleri

Hapis Cezaları

Adli Para Cezaları

Güvenlik Tedbirleri: Bazı Haklardan Yoksun Bırakma-
Müsadere-Çocuklara ve Akıl Hastalarına Yönelik
Özel Güvenlik Tedbirleri.

CEZA

Hapis Cezaları:

1-Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezası: Hüküm giyenin hayatı boyunca devam eder. Kanunda ve tüzükte belirlenen güvenlik rejimine göre cezası çektirilir.

2-Müebbet hapis cezası: Hükümlünün hayatı boyunca devam eder.

3-Hapis cezası: Süreli ve kısa süreli hapis cezaları olarak ayrılır. Süreli hapis cezaları 1 aydan az, 20 yıldan fazla olamaz. Kısa süreli hapis cezaları 1 yıl veya daha az hapis cezalarıdır. Kısa süreli hapis cezaları, para cezasına çevrilebilir.

CEZA HUKUKUNUN İLKELERİ

KANUNSUZ SUÇ VE CEZA OLMAZ

Geçmişe
Uygulama Yasağı

Kanunun
tekelciliği

Kanunların Açık ve
Belirgin Olması

KIYAS YASAĞI

BİREYSELLEŞTİRME İLKESİ

KİŞİSELLİK İLKESİ

KANUNU BİLMEMEK MAZERET SAYILMAZ

KANUNSUZ SUÇ VE CEZA OLMAZ

AY md. 38:

Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Geçmişe Uygulama Yasağı

Suç hakkında, yalnızca işlendiği zaman yürürlükte olan kanuna göre cezaya ya da güvenlik tedbirine hükmedilebilir.

- ➡ ANCAK Failin yararına olacak şekilde hükümler içeren yeni tarihli kanunlar için geçmişe uygulanma yasağı uygulanmaz.

Kanunun Tekelciliği

Kanunlar ceza hukukunda tek kaynaktır.

Örf ve adet hukuku

İçtihatlar

(yazılı olmayan kaynaklar)

yardımcı kaynaktır.

Kanunların Açık ve Belirgin Olması

Kanunların açık ve belirgin olması gerekir.

Böylelikle, kişiler ceza hükümlerini ihlal etmeleri durumunda karşılaştıkları yaptırımları önceden bilirler ve böylelikle suç işleme fikirlerinden vazgeçebilirler.

KIYAS YASAĞI

Bir hukuk kuralının, kanun tarafından düzenlenmemiş benzer bir olaya genişletilerek uygulanmasına KIYAS denir. Kıyas yoluyla cezaya hükmedilmesi yasaktır.

BİREYSELLEŞTİRME İLKESİ

Hakimin, suçlunun ekonomik durumunu, suçluyu suça yönelten halleri hakkaniyet dahilinde takdir hakkını kullanarak değerlendirip cezaya hükmetmesidir.

KİŞİSELLİK İLKESİ

Ceza sorumluluđu şahsidir.

Herkes ancak kendi eyleminden
sorumlu tutulur.

Sadece suç işleyen hakkında cezaya
hükmedilir.

KANUNU BİLMEMEK MAZERET SAYILMAZ

Bir kişi suç işlediğini, yaptığı davranışın suç teşkil ettiğini bilmese dahi o suça dair cezanın ya da g¼venlik tedbirinin uygulanmasından kurtulamaz.

KANUNU BİLMEMEK MAZERET SAYILMAZ

Bir kişi suç işlediğini, yaptığı davranışın suç teşkil ettiğini bilmese dahi o suça dair cezanın ya da g¼venlik tedbirinin uygulanmasından kurtulamaz.

CEZAI SORUMLULUK

Ceza hukukundan kaynaklanan sorumluluktur.

Bu sorumluluğun doğması için kişinin suç olarak nitelendirilen fiilleri işlemesi gerekir.

CEZAI SORUMLULUK

Bazı hallerde cezai sorumluluk ortadan kalkar:

Beklenmeyen haller/mücbir sebep

Cebir veya tehdit

Meşru müdafaa

Zorda kalma/ıztırar hali

BU SUNUMDA YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Adnan Güriz, Hukuk Başlangıcı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2011.
- Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı, Hukukun Temel Kavramları, Dora Basın Yayın Dağıtım, Bursa, 2012.
- Dođan Soyaslan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Kitabevi, Ankara, 1998.